

Παράρτημα 4

Γλωσσάριο

Το παρακάτω γλωσσάριο έχει ως στόχο να σας βοηθήσει να εξοικειωθείτε με τους όρους που χρησιμοποιούνται στο παρόν φυλλάδιο. Περιλαμβάνει τους κυριότερους όρους που σχετίζονται με ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα. Οι ορισμοί που παρουσιάζονται δεν φιλοδοξούν να είναι εξαντλητικοί.

ΑΜΦΙΦΥΛΟΦΙΛΟΑΤΟΜΟ (BISEXUAL)

Ατομο που αισθάνεται σεξουαλική έλξη όχι αποκλειστικά για άτομα ενός συγκεκριμένου φύλου.

ΣΙΣ-ΤΖΕΝΤΕΡ (CISGENDER)/ΣΙΣ (CIS)

Ατομο του οποίου η ταυτότητα φύλου ταιριάζει με το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση.

COMING OUT, OUTING

Coming-out: μεταφορά που χρησιμοποιείται για να περιγράψει την αυτοαποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού, του ρομαντικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.

Outing: η αποκάλυψη του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου ή των σεξουαλικών χαρακτηριστικών ενός ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμου χωρίς τη ρητή συγκατάθεσή του. Το outing μπορεί να τα εκθέσει σε αμήχανες ή επικίνδυνες καταστάσεις. Ομοίως, είναι εντελώς ακατάλληλο να εξαναγκάσει κανείς ένα άτομο να κάνει coming out.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Οι διακρίσεις αναφέρονται στην άδικη ή προκατειλημμένη μεταχείριση διαφόρων ομάδων ανθρώπων, ιδίως λόγω φύλου, σεξουαλικότητας, φυλής, θρησκείας, ηλικίας, φύλου ή αναπηρίας. Οι διακρίσεις μπορούν να λάβουν πολλές διαφορετικές μορφές, από πράξεις προσωπικού μίσους μέχρι θεσμική άρνηση προνομίων που κανονικά παρέχονται σε άλλες ομάδες ατόμων.

ΦΙΛΙΚΟΣ/-Η/-Ο ΠΡΟΣ ΤΑ ΛΟΑΤΚΙ+ ΑΤΟΜΑ

Οι χώροι, οι πολιτικές, οι άνθρωποι ή τα ιδρύματα που είναι φιλικά προς τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα είναι εκείνα που είναι ανοιχτά και φιλόξενα απέναντί τους. Συνήθως στοχεύουν στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που είναι υποστηρικτικό, γεμάτο σεβασμό και μη επικριτικό προς τη ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα.

ΓΚΕΪ/ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΟΣ

Ατομο που αυτοπροσδιορίζεται ως άνδρας και αισθάνεται συναισθηματική ή/και σεξουαλική έλξη προς άτομα του ίδιου φύλου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΥΛΟ (GENDER)

Το κοινωνικό φύλο αναφέρεται στα χαρακτηριστικά των γυναικών, των ανδρών, των κοριτσιών και των αγοριών που είναι κοινωνικά κατασκευασμένα. Περιλαμβάνει τις νόρμες, τις συμπεριφορές και τους ρόλους που συνδέονται με το να είσαι γυναίκα ή άνδρας. Η κοινωνία μας αντιλαμβάνεται το φύλο με έναν δυϊκό τρόπο, ως ένα δίπολο αρσενικού-θηλυκού. Ωστόσο, πολλές ταυτότητες φύλου βρίσκονται εκτός αυτού του διπόλου.

Η ταυτότητα φύλου αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο αυτοπροσδιορίζεται ένα άτομο. Είναι η βαθιά αισθητή, εσωτερική και προσωπική εμπειρία του ατόμου για το φύλο του.

Όταν η ταυτότητα φύλου ταιριάζει με το φύλο που αποδόθηκε σε ένα άτομο κατά τη γέννησή του, τότε λέγεται cisgender. Μπορεί όμως να μην ταιριάζει, όπως στην περίπτωση των τρανς ατόμων.

Η έκφραση φύλου αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους ένα άτομο εκδηλώνει την ταυτότητα του φύλου του στο κοινωνικό σύστημα: πώς ντύνεται, πώς περπατάει, πώς κινείται, αν μακιγιάρεται ή όχι κλπ.

Το κοινωνικό φύλο (gender) αλληλεπιδρά αλλά διαφέρει από το βιολογικό φύλο (sex), το οποίο αναφέρεται στα διαφορετικά βιολογικά και σωματικά χαρακτηριστικά των γυναικών, των ανδρών και των ίντερσεξ ατόμων (όπως τα χρωμοσώματα, οι ορμόνες και τα αναπαραγωγικά όργανα).

ΕΤΕΡΟΦΥΛΟΦΙΛΟ ΑΤΟΜΟ

Ατομο που αισθάνεται ρομαντική ή/και σεξουαλική έλξη προς άτομα του άλλου φύλου. Ο όρος αυτός βασίζεται στην αποδοχή της δυϊκότητας του φύλου (άνδρας-γυναίκα).

HIV

Ο ιός της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας (Human Immunodeficiency Virus). Είναι ένας ιός που επιτίθεται στο ανοσοποιητικό σύστημα του οργανισμού. Αν ο HIV δεν αντιμετωπιστεί, μπορεί να οδηγήσει σε AIDS (σύνδρομο επίκτητης ανοσοανεπάρκειας). Προς το παρόν δεν υπάρχει αποτελεσματική θεραπεία. Μόλις οι άνθρωποι προσβληθούν από τον ιό HIV, τον έχουν εφ' όρου ζωής. Ωστόσο, με την κατάλληλη ιατρική φροντίδα (αντιρετροϊκά φάρμακα), ο HIV μπορεί να ελεγχθεί. Οι φορείς HIV που ακολουθούν αποτελεσματική αντιρετροϊκή θεραπεία, και των οποίων το ιϊκό φορτίο είναι, ως εκ τούτου, μη ανιχνεύσιμο, δεν θα μεταδώσουν τον ιό κατά τη διάρκεια του σεξ, ακόμη και χωρίς προφυλάξεις. Ένα άτομο που έχει μολυνθεί από τον ιό HIV ονομάζεται οροθετικό.

ΟΜΟΦΟΒΙΑ

Φόβος, μίσος, δυσφορία ή δυσπιστία για τα άτομα που είναι λεσβίες, γκέι άνδρες ή αμφιφυλόφιλα ή θεωρούνται ως τέτοια. Η ομοφοβία μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω σε λεσβιοφοβία (απόρριψη των λεσβιών), γκέιφοβία (απόρριψη των γκέι ανδρών) ή αμφιφοβία (απόρριψη των αμφιφυλόφιλων).

ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΟ ΑΤΟΜΟ

Ατομο που αισθάνεται συναισθηματική ή/και σεξουαλική έλξη προς άτομα του ίδιου φύλου. Οι ομοφυλόφιλοι άνδρες συχνά χαρακτηρίζονται ως «γκέι», ενώ οι ομοφυλόφιλες γυναίκες συνήθως αναφέρονται ως «λεσβίες».

ΟΡΜΟΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Θεραπεία που προσθέτει, αναστέλλει ή αφαιρεί τη δράση ορμονών. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μια διαδικασία μετάβασης φύλου. Προκαλεί μια σειρά από μετασχηματισμούς του σώματος, ορισμένες αναστρέψιμες και άλλες μη αναστρέψιμες, για την ανάπτυξη δευτερευόντων ανδρικών ή γυναικείων σεξουαλικών χαρακτηριστικών.

ΙΝΤΕΡΣΕΞ

Τα ίντερσεξ άτομα γεννιούνται με σεξουαλικά χαρακτηριστικά (όπως χρωμοσώματα, γεννητικά όργανα ή ορμονικές δομές) που δεν ανήκουν αυστηρά στην αρσενική ή τη θηλυκή κατηγορία, αλλά ανήκουν και στις δύο κατηγορίες ταυτόχρονα. Σε πολλές χώρες, τα ίντερσεξ παιδιά των οποίων το αναπαραγωγικό σύστημα θεωρείται ότι «δεν συμμορφώνεται» είτε με το αρσενικό είτε με το θηλυκό φύλο, εξακολουθούν να ακρωτηριάζονται κατά τη γέννησή τους για να «γίνουν φυσιολογικά» σύμφωνα με τα ετεροκανονικά και cis-κανονικά κριτήρια.

Ο αριθμός των γεννήσεων με ίντερσεξ χαρακτηριστικά εκτιμάται ότι κυμαίνεται μεταξύ 1% και 2% παγκοσμίως.

ΛΕΣΒΙΑ

Ατομο που αυτοπροσδιορίζεται ως γυναίκα και αισθάνεται συναισθηματική ή/και σεξουαλική έλξη προς άτομα του ίδιου φύλου.

ΛΟΑΤΚΙ+

Ακρωνύμιο που χρησιμοποιείται για την κοινότητα των Λεσβιών (Lesbian), των Γκέι ανδρών (Gay), των Αμφιφυλόφιλων (Bisexual), των Τρανς (Trans), των Κουίρ (Queer) και των Ιντερσεξ (Intersex) ατόμων. Το «+» αναφέρεται σε όλες τις ταυτότητες, προσανατολισμούς, εκφράσεις που δεν εκπροσωπούνται στο ακρωνύμιο. Εν ολίγοις, σε όλες τις άλλες πραγματικότητες.

Το να είσαι ΛΟΑΤΚΙ+ δεν είναι ποτέ επιλογή, είναι μια φυσική κατάσταση και είναι αδύνατο να αλλάξει, όπως ακριβώς το να είσαι ετεροφυλόφιλος ή cisgender. Τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα κατανέμονται ομοιόμορφα σε όλο τον κόσμο και με την πάροδο του χρόνου, αλλά δεν έχουν όλοι οι πολίτες την ίδια ευκαιρία να το βιώσουν ή να το εκφράσουν. Θεωρείται ότι μεταξύ 5% και 15% των ανθρώπων μπορούν να οριστούν ή να αυτοπροσδιοριστούν ως ΛΟΑΤΚΙ+. Τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα συγκεντρώνονται σε αυτό το ακρωνύμιο, επειδή είναι θύματα κάπως παρόμοιων συστημάτων καταπίεσης και αορατότητας, αλλά όλα αυτά τα αρχικά γράμματα αντιπροσωπεύουν επίσης διαφορετικές πραγματικότητες της ζωής.

ΛΟΑΤΚΙ-ΦΟΒΙΑ

Σχετίζεται με τις διακρίσεις εις βάρος των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.

MISGENDERING

Το misgendering είναι η χρήση, σκόπιμα ή ακούσια, μιας αντωνυμίας ή ενός γραμματικού γένους που δεν αντιστοιχεί στην ταυτότητα φύλου ενός ατόμου.

ΜΗ ΔΥΪΚΟ (NON-BINARY) ΑΤΟΜΟ

Ατομο που δεν ταυτίζεται με το δίπολο άνδρας-γυναίκα, αλλά κάπου εκτός ή μεταξύ αυτού. Πρόκειται για έναν όρο ομπρέλα που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, άτομα που αυτοπροσδιορίζονται τόσο ως άνδρες όσο και ως γυναίκες ή ως κανένα από τα δύο. Τα μη δυϊκά άτομα συχνά προτιμούν να χρησιμοποιούνται ουδέτερες αντωνυμίες/άρθρα ουδέτερου γένους για να τους απευθύνονται οι άλλοι.

ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Η ετεροκανονικότητα είναι η παραδοχή ότι η ετεροφυλοφιλία είναι ο έγκυρος κανόνας και ότι οι ετεροφυλόφιλες σχέσεις είναι το πρότυπο για τον καθορισμό του τι είναι φυσιολογικό (έγκυρο) ή όχι.

Η cis-κανονικότητα είναι η παραδοχή ότι το να είσαι cisgender είναι ο έγκυρος κανόνας και ότι το πλαίσιο της δυϊκότητας του φύλου πρέπει να χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς για τον προσδιορισμό του τι είναι φυσιολογικό (έγκυρο) ή όχι.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Η θεώρηση ή η αντιμετώπιση ενός ατόμου ή μιας κατάστασης ως παθολογική, δηλαδή σαν να είναι «διαταραχή», «πάθηση», «ανωμαλία».

ΚΟΥΪΡ (QUEER)

Ατομο του οποίου το φύλο, το φύλο, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ταυτότητα φύλου ή/και η έκφραση φύλου διαφέρει από τις προσδοκίες της κοινωνίας ή θεωρείται «μη συμμορφούμενο, μη παραδοσιακό, εκτός κατηγορίας». Επομένως, αυτός ο όρος λειτουργεί ως όρος-ομπρέλα για όλα τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα.

ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΦΥΛΟ (SEX)

Σύνολο βιολογικών χαρακτηριστικών (π.χ. γενετικών, επιγενετικών, ενδοκρινικών, σκελετικών κλπ.) που χρησιμοποιούνται για τον διαχωρισμό των ανθρώπων σε δύο αυστηρά διακριτές κατηγορίες: «αρσενικό» και «θηλυκό».

Ο προσδιορισμός φύλου είναι η απόφαση που λαμβάνει ο γιατρός κατά τη γέννηση του παιδιού, μετά από παρατήρηση των γεννητικών οργάνων του μωρού, να σημειώσει το τετραγωνίδιο Α (αρσενικό) ή Θ (θηλυκό) στο πιστοποιητικό γέννησης.

Ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή οι σεξουαλικές προτιμήσεις αναφέρεται/-ρονται στη σεξουαλική έλξη ή την απουσία σεξουαλικής έλξης προς ένα άλλο άτομο. Μπορείτε να είστε ετεροφυλόφιλος/-λη, ομοφυλόφιλος/-λη, αμφιφυλόφιλος/-λη, ασεξουαλικός/-κή κλπ.

ΤΡΑΝΣ ΑΤΟΜΟ

Ατομο του οποίου η ταυτότητα φύλου διαφέρει από το φύλο (βιολογικό) που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση. Η συντομογραφία είναι «τρανς».

Οι τρανς πολίτες μπορούν να αποφασίσουν να κάνουν διάφορες μορφές μεταβάσεων, σωματικές ή μη, για να φτάσουν στο σημείο που αισθάνονται άνετα και στον τρόπο ζωής που ανταποκρίνεται περισσότερο στην ταυτότητα φύλου τους.

Τα άτομα των οποίων η ταυτότητα φύλου συμφωνεί με το φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή τους, με βάση τα βιολογικά τους χαρακτηριστικά, λέγονται “cisgender”.

/!\Προς κατάργηση: «τρανσέξουαλ». Ο όρος «τρανσέξουαλ» είναι ένας παρωχημένος όρος που χρονολογείται από τον 19ο αιώνα. Χαρακτηρίζεται ως ιδεολογικός, παθολογικοποιητικός και εισάγει διακρίσεις. Καλό θα ήταν να χρησιμοποιείτε αντ’ αυτού τον όρο «τρανς». Θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως επίθετο, π.χ. «ένας τρανς άνδρας» αντί για «ένας τρανς».

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΦΥΛΟΥ

Πρόκειται για τη διαδικασία αλλαγής της εμφάνισης του φύλου ή των χαρακτηριστικών φύλου του ατόμου, ώστε να συμφωνεί με την εσωτερική αίσθηση της ταυτότητας φύλου του. Η εν λόγω μετάβαση πραγματοποιείται σε τρία επίπεδα: κοινωνικό (π.χ. με αποτρίχωση ή με μακιγιάζ), ιατρικό (π.χ. με χειρουργική επέμβαση στα γεννητικά όργανα) και νομικό (π.χ. με αλλαγή ονόματος). Ένα άτομο μπορεί να επιλέξει να ασχοληθεί μόνο με ένα επίπεδο, ή με δύο, ή και με τα τρία, ή με κανένα. Κάθε άνθρωπος βιώνει τη μετάβασή του όπως επιθυμεί. Η μετάβαση δεν αποτελεί υποχρέωση.

ΤΡΑΝΣΦΟΒΙΑ

Φόβος, μίσος, βία ή θυμός προς τα άτομα που δεν συμμορφώνονται με τις κοινωνικές προσδοκίες για το φύλο.

Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να συμβουλευτείτε το “Glossary for all” που συντάχθηκε από την οργάνωση Rainbow House:

http://rainbowhouse.be/wp-content/uploads/2018/03/glossaireen_modifs2.pdf

